

COMITATVS
Iohannes Petrus Valla Clarissimo ex iustis Iusto Veronēsi senatori equiti
iurato iuris utriusq; doctori. Salutem dicit æternam.

CVM Naturalis hystoriæ secundi libri locos ambiguos & obscuros: quos olim pater
meus profitendo enarrauerat: in ordinem cōmentationum redigendos animo agi-
raret: & quia difficile id factu arbitrabar: non quia homini doctissimo paratissimi: ob-
uii & expositi non essent: sed quia tum legēdo. tum aliud agendo maioribus nego-
tiis: quæ ad rem litterariam pertinebāt occupatissimum & implicatissimū esse aiad-
uerterem: opere precium fuit succisuis temporibus cū illi per otium uacare liceret
eo dictante quæ antea in explanatione horum locorū præcepisset statim colligere:
ut quoad per me fieri posset bonarū artium studiosis prodessem: qui ut erat non mi-
nus eruditissimus: q̄ humanissimus: quantum quisq; suæ ætatis alius mihi in hanc rē
flagrātissimo morem gessit. Ne igitur hi fructus quos nostra industria parauerā situ
& squalore obtriti ac reconditi prorsus interirent: eos censui in publicam utilitatem
tanquam e promptuario proferendos. Sed quoniā plurimum interesse arbitror per-
pendere cui has nostras lucubrations dicaturus sim cogitanti mihi nōnulli occur-
terunt partim q̄ parentem meum eiusq; doctrinā unice dilexerunt partim q̄ littera-
tura non mediocri pollēt: hoc quisq; munus uēdicare iure optimo uidentur sed ut
acriter animū meum in hanc cogitationem intendo tu unus omnium facile prin-
ceps reliquorum ambitum superasti. Quæ uoluntas in hunc hominem testator &
illustrior: q̄ tua apparuit? Præsertim cum de honore atq; utilitate tractaretur. & præ-
ter q̄ quod ipendio doctus. sublimis & generosi spiritus geris animū & abūde sumi-
nistrantur quæ foelicitatis humanæ intersint. Quo libentius hoc opus tibi inscribe-
rem etiam dexteritate tua & facilitate alliciebar. Quid quod idem Plinius te hoc
nostro dignissimum munusculo iudicauit. Tum q̄ iuriscōsultus es maximus homi-
ni de quo agitur controuersia cauere poteris. Tum si opus erit quia militari cingu-
lo accinctus es si non uerbis: cautione armorum eum tueberis: nam ille uidetur cō-
queri quod nouocomēsis haberi uelit. Et quo Verona nouo como nobilior & clari-
or esse dignoscitur: eo magis Veronam patriā suā agnoscere uideat. At ne sim q̄ par-
sit præfatione longior de re ipsa iam dicere incipiam. Vale.